

[Wilhjelms.]

kronen i perioden blev forringet endnu hurtigere, end man forventede, da man budgetterede, svarer det faktisk til, at den danske befolkning i dette netop afsluttede finansår havde en indtægt, der lå op mod 20 pct. lavere, end man ventede, da man lavede finansloven.

Et andet sted, det gik galt, var vedrørende momsindtægterne, som blev 1,5 mia kr. lavere end forventet. I betragtning af at priserne steg hurtigere, end man regnede med, svarer det faktisk til, at den danske befolkning i dette år havde et forbrug — det kan jo stort set måles ved momsprovenuet — der var en 15-20 pct. lavere, end man skønnede, da man opstillede budgettet.

Og så er der den store udgiftsstigning. Den viser sig på arbejdsministeriets tal med 170 pct.s stigning i forhold til det, man budgetterede, hvad angår arbejdsløshedsforsikringen.

Der var også steder, hvor det gik anderledes end ventet. Der er en tilsyneladende uventet besparelse på socialministeriet, som ikke er særlig opløftelig heller, idet den nemlig, som der står i finansministerens fremsættelsestale, og som man også kan se på posterne i lovforslaget, simpelt hen skyldes, at den fantastisk markante nedgang i antallet af nye invalidepensionister fortsatte i 1974-75. Vi har for få uger siden set en beskrivelse i dagspressen, baseret på Ugeskrift for Læger, af, hvordan frygten for hetzen mod invalidepensionisterne førte til en 25 pct.s reduktion i antallet året før. Endnu er opgørelserne ikke nået frem til det år, vi behandler her, men her er der igen en fortsat rapid nedgang i antallet af nyttilkomne invalidepensionister. Ikke fordi folk har fået det bedre på deres arbejdsplads, ikke fordi de bliver mindre syge eller invaliderede, men simpelt hen på grund af den politiske hetz, der har været imod disse nedslidte mennesker.

Jeg vil slutte med at sige finansministeren tak, fordi han i sin skriftlige fremsættelse så at sige lægger op til en diskussion — det kan jeg se vi ikke når i dag, men det gør vi måske en anden gang — en diskussion af hele det problem, som dette lovforslag jo er et udtryk for. Det synes jeg sådan set er meget godt. Jeg er selvfølgelig ikke særlig enig med ham i det, han siger:

„Som det ses, har konjunkturedgangen bevirket, at visse udgifter automatisk er blevet højere og visse indtægter automatisk lavere end skønnet på finansloven. Denne påvirkning af visse poster på budgettet, der i den økonomiske teori kaldes „automatiske stabilisatorer“, skulle i sig selv virke udjævnende på konjunkturerne. Men disse kræfter har ikke været stærke nok til at afbøde det økonomiske tilbageslag.“

Altså tak for, at man overhovedet lægger op til en diskussion af, hvad det egentlig er, der foregår i vores økonomi, hvad det er, der sker, når krisen pludselig brager løs over os, men ikke nogen særlig tak for bidraget til forståelsen af disse ting. Det her, ja, det er sandsynligvis lært på Københavns universitet, før studenterne begyndte at ødelægge uddannelserne med al deres marxistiske snak, ikke sandt. Der står man så, fuldstændig klædt af til skindet, og siger: disse, som det hedder „i den økonomiske teori“ — *den* økonomiske teori, der findes kun én, den borgerlige økonomiske teori — disse såkaldte „automatiske stabilisatorer“, de har altså ikke rigtig virket, en fuldstændig blind tro på de keynesianske mekanismer til at køre dette samfund gennem skærene. Den gik altså ikke i 1974-75, den kommer heller ikke til at gå i fremtiden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til finansudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændringer vedrørende førtidig folkepension, rådighedsbeløbet, refusion m. v.).

(Lovforslag nr. 213. Fremsat 29/4 75).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de un-

[Førmanden.]

der punkterne 3 og 4 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension. (Decentralisering m. v.).

(Lovforslag nr. 214. Fremsat 29/4 75).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Ændringer vedrørende dispensationsenkepension, ophævelse af bestemmelserne om hjælp til enker m. v.).

(Lovforslag nr. 215. Fremsat 29/4 75).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Tastesen (S):

De tre lovforslag om ændringer i invalidepensionsloven, folkepensionsloven og enkepensionsloven, som er fremlagt til behandling i dag, må ses som en helhed, idet de hovedsagelig drejer sig om at overføre arbejdet med tilkendelse af førtidige pensioner, dvs. invalidepension, enkepension og førtidig folkepension, fra centrale organer til lokale revaliderings- og pensionsnævne.

Lovforslagene er et led i de reformer, som finder sted på hele det sociale område, og som i sin tid blev foreslået i socialreformkommissionens første betænkning.

Forudsætningerne for decentralisering af pensionssagerne er for så vidt allerede tilvejebragt ved, at det i loven om styrelsen af visse sociale og sundhedsmæssige anliggender er bestemt, at der i hvert amt skal ned sættes et revaliderings- og pensionsnævn, der skal træffe afgørelse i en række sager, i det omfang disse ved lovgivningen bliver henlagt til nævnene.

Som det første skridt i retning af at henlægge opgaver til disse nævn er det ved bistandsloven fastsat, at nævnene skal træffe afgørelse i sager om ydelse af varig forhøjet hjælp og støtte til forskellige andre formål. Dette forhold, at nævnene skal tage stilling til en række sociale problemer vedrørende hjælp efter bistandsloven til enkeltpersoner, gør det til en nærliggende tanke også at lade nævnene træffe afgørelse i sager om tilkendelse af pension.

Med henblik på at undersøge mulighederne for at overdrage sådanne sager til lokale organer har der været nedsat en særlig ar-

bejdsgruppe, som i to betænkninger, der er omdelt her i folketinget, har fremsat en række forslag om, hvilke sagsområder der kan lægges ud, og om den nærmere fremgangsmåde ved sagsbehandlingen i primærkommunerne og i socialcentre. Sideløbende med gruppens arbejde har der desuden i en række kommuner været gennemført forsøgsordninger. På grundlag heraf har arbejdsgruppen i en afsluttende betænkning fremsat forslag om den nærmere afgrænsning af opgaverne mellem primærkommunerne og socialcentre.

Efter lovforslagene bliver det fra den 1. april 1976, dvs. samtidig med bistandslovens ikrafttræden — lad os straks slå det fast — de sociale udvalgs opgave at forberede pensionssagerne så grundigt som overhovedet muligt. Det er herefter revaliderings- og pensionsnævnet, der på grundlag af en indstilling fra det sociale udvalg skal træffe afgørelsen. Vægten i sagsforberedelsen er hermed som noget afgørende nyt lagt over i de sociale udvalg. Det er min opfattelse, at netop det sociale udvalg har de bedst tænkelige forudsætninger for at vurdere den enkeltes situation og tage alle forhold i betragtning. Det sociale udvalg vil i almindelighed kende pensionsansøgerne i forvejen og vil være i stand til at engagere både ansøgeren, hans læge og eventuelt andre, der kender ansøgerens samlede situation. Dette vil i hvert fald være tilfældet, hvis man lever op til de intentioner, som lægges frem i bistandsloven. Det er ligeledes min opfattelse, at den meget grundige sagsforberedelse i primærkommunen vil gøre den nødvendige behandling af sagerne i revaliderings- og pensionsnævnene hurtigere og mere smidig.

Det er sikkert ikke ukendt for de fleste, at der gennem årene har været stærk kritik af den langsomme sagsbehandling i invalideforsikringsretten. Jeg mener ikke, man kan skyde skylden herfor på retten, som har skullet behandle sager for hele landet. Tilmed har mange af de til retten indsendte sager ikke været tilstrækkeligt oplyst, med den følge at retten har skullet sætte et tungt apparat i gang for at få sagerne yderligere belyst både lægeligt og socialt. Den individuelle sagsbehandling, som disse sager ofte opfordrer til, har der kun i mindre omfang været mulighed for.

Forslagene medfører som en konsekvens,

[Tastesen]

at invalideforsikringsretten og førtidspensionsudvalget efter en vis overgangstid ophæves. En sådan overgangstid er, efter hvad jeg kan skønne, aldeles nødvendig, således at retten og førtidspensionsudvalget kan afvikle deres sagsrestance og desuden, i det omfang der er mandskab til det, kan bistå primærkommuner og revaliderings- og pensionsnævn med indkøring af den nye ordning.

Ud over decentraliseringen indeholder invalidepensionsforslaget forslag om ophævelse af invalidepensionsfonden. Midlerne til fonden tilvejebringes dels ved statstilskud, dels ved et arbejdsgiverbidrag på 31 kr. pr. beskæftiget helårsarbejder. Fondens opgave, dels med refusion af udgifterne til pension, dels med ydelse og administration af lån og tilskud, tænkes henlagt til andre organer, nemlig sikringsstyrelserne og kommunerne. Arbejdsgiverbidraget bortfalder dog ikke som følge af fondens ophør, men vil indgå i statskassen.

Ministeren nævner i sin fremsættelsestale, at der har været overvejelser om administrativt at fastsætte, at invalidepensionssager skulle genoptages til kontrol, f. eks. efter forløbet af en 5 års periode. En sådan ændring vil imidlertid kræve et omfattende kontrolapparat, og jeg ser derfor med tilfredshed, at man har opgivet en sådan tanke og i stedet for har koncentreret sig om at foreslå en bestemmelse om, at en sag kan genoptages af revaliderings- og pensionsnævnet til et nærmere fastsat tidspunkt.

Herudover indeholder forslagene en række ændringer af mere redaktionel karakter. Der er dog et enkelt punkt, som jeg finder det værd at fremhæve i den forbindelse, nemlig den foreslåede ændring vedrørende rådighedsbeløbet i folkepensionslovens § 13. Som det fremgår af forslaget, er rådighedsbeløbet blevet reduceret med de udgifter, der vedrører omsorgsarbejdet, og som efter bistandslovens ikrafttræden afholdes efter denne lov. Jeg er dog ikke helt sikker på, at de beløb, der for fremtiden afsættes til personlige tillæg efter pensionslovene til kommunerne, vil være tilstrækkelige. Bl. a. har Kommuneforeningen jo allerede i en henvendelse til folketingets socialudvalg gjort opmærksom på, at man ikke finder beløbene tilstrækkelige. Vi bør derfor undersøge dette

forhold nærmere i socialudvalget. Beløbene vil jo fremover blive 370 kr. i hovedstadsområdet og 300 kr. i det øvrige land gange det antal pensionister, der er i hver enkelt kommune. Spørgsmålet om en udligning mellem hovedstadsområdet og det øvrige land er vel også noget, som bør overvejes i denne forbindelse. Det er meget afgørende, at social- og sundhedsudvalgene ude i kommunerne får et så stort spillerum som muligt, så man kan komme pensionisterne til hjælp ud over de retsbestemte ydelser, i det omfang det findes nødvendigt.

Peter Holst (V):

Det nævnes i forslagene bemærkninger, at en forudsætning for deres fremsættelse har været, at sociale pensioner fremtidig søges gjort skattefrie, og at den dertil hørende ændring i pensionslovgivningen gennemføres. Jeg skylder at sige, at venstre har ikke den forudsætning for sin vurdering af de tre lovforslag. Men vi kan alligevel tilslutte os dem, alene af den grund at substansen i dem udelukkende er nogle nye skridt henimod en decentralisering af opgaverne og en yderligere videreførelse af strukturomlægningen af de hidtidige centrale organer i den sociale sikringsstyrelse m. v.

Et par enkelte punkter vil jeg et kort øjeblik opholde mig ved. Vi kan tilslutte os den spaltning af rådighedsbeløbene, som bistandsloven gør det rimelig at foretage, nu hvor omsorgsarbejdet finansieres på anden vis. Også selve beregningsændringen, hvor det ikke længere er en procentandel men et kronebeløb, der er konjunkturreguleret, kan vi tilslutte os. Vi er endvidere tilfredse med, at det nu som før vil være noget, kommunerne *kan* beslutte sig for, hvor de lokale forhold gør det påkrævet og nødvendigt, men ikke noget, de *skal*.

Vedrørende invalidepensionstillkendelser sætter venstre visse forhåbninger til, at det nu, hvor det bliver en decentral tilkendelsesmyndighed, der skal foretage vurdering og afgørelse, i højere grad bliver en helhedspræget opfattelse af ansøgeren, hans familie- og helbredsforhold, der kommer til at bestemme. Vi tror, man på den måde kommer til i højere grad at ramme det menneskeligt retfærdige og i de enkelte situationer mest rimelige. Vi tror også, at den større sum af kendskab til de lokale erhvervsforhold, som

[Peter Ho'st.]

et sådant decentralt nævn har, vil give forøgede muligheder for at finde egnede pladser til dem, der i stedet for at få tilkendt en pension kan anbringes et sted, hvor deres handicap ikke vil hindre dem i at udfylde en arbejdsplads.

Den lovhjemmel, der nu indføres for genoptagelse af en tidligere tilkendt invalidepension — noget, der er en lovfæstelse af tidligere hævdvunden praksis — tror vi er en rimelig og god ordning. Vi kunne måske have tænkt os, at man havde gået videre og, som det er nævnt at man har overvejet, gjort det til en fast regel. Den nævnte ængstelse for, at det ville betyde en forøget kontrol, kunne måske bortvejres, da det nu drejer sig om, at det er en lokal instans, som har lettere ved og mere umiddelbar adgang til at foretage en sådan kontrol. Det er ikke givet, at den tanke om en fast ordning for åremåls-tilkendelse, en løbende kontrol af en tidligere tilkendt invalidepension, for stedse skal være forladt.

Der er et bestemt spørgsmål, der har en indirekte forbindelse med de tre lovforslag, vi behandler, det vedrører finansieringen af helbredsbetingsførtidspension eller invalidepension og så revalideringsforanstaltninger. Det var fremme i forbindelse med sidste behandling af bistandsloven, at der var noget uheldigt ved, at kommunerne ikke var neutralt stillet i forhold til, hvilken hjælpeform af de to her nævnte kommunen ydede. Jeg synes, det er naturligt sluttelig at spørge socialministeren, om det ikke i fremtiden bliver nødvendigt også gennem mere ensartede økonomiske betingelser for kommunerne at prøve at ligestille de to sociale ydelser, vi pålægger kommunerne, den helbreds-betingede pension og så revalideringsbestræbelserne, således forstået, at ingen kommune vil føle sig tilskvndet til at anbefale en pension, hvor det ville være i den enkelte klients interesse, at man igangsatte et muligt resultatrigt revalideringsarbejde.

Jørgen Junior (FP):

Med hensyn til disse lovforslag er vi i fremskridtspartiet positivt stemt over for tanken om at lægge beslutningsprocessen vedrørende invalide- og førtidspensionering ud til de organer, der er så nær ved klienterne som muligt. Vi har dog vore egne tanker

om, hvordan dette område burde omorganiseres, og vi må under udvalgsbehandlingen forsøge at påvirke forslaget ved at stille forskellige ændringsforslag.

Således finder vi det uhyre væsentligt — i modsætning til hr. Tastesen — at der skabes faste rammer for en kontrol af invalidepensionstilkendelserne. Der tales nok i bemærkningerne til forslaget om, at sådanne rammer vil kræve en forøget administration, men med den udvikling, der allerede har været i hele dette administrationsapparat for den sociale sektor, og med den betydelige udvidelse, der ser ud til at finde sted i forbindelse med bistandslovens gennemførelse, mener vi ikke, at dette argument kan godkendes.

Ligeledes synes ministerens bemærkning om, at forslaget skulle medføre betydelige rationaliseringsbesparelser på længere sigt, nærmest at skulle dække over, at den desværre negative islet i det foreliggende lovkompleks vel nok er, at det — som sædvanlig, fristes man til at sige — reelt øger administrationsbyrden.

Jeg kan ikke lade være med en passant at nævne, at under behandlingen for nylig af forslaget om udskydelse af bistandsloven lod ministeren forstå, at socialministeriet havde en plan. Den blev ministeren så bedt om. Socialudvalget fik som svar et til formålet fremstillet A4-ark af en ret intetsigende karakter. Vi kan jo sige, der er tale om en vis fremgang, når man i det her foreliggende tilfælde i bemærkningerne indrømmer, at man, hvad angår overgangsbestemmelserne, ikke har større mulighed for at beregne konsekvenserne.

På trods af at vi bevæger os på gyngende grund, om ikke totalt gyngende grund, er vi over for forslaget som helhed forholdsvis positivt indstillet.

Gunner Baunsgaard (RV):

Som det er nævnt af tidligere ordførere, er de tre lovforslag, vi her behandler, led i de igangværende reformer på det sociale område. Kommunerne og amtskommunerne tillægges en række opgaver, som de centrale myndigheder fritages for. De i lovforslaget omtalte nævn får en del opgaver, som også allerede er omtalt.

I bemærkningerne er det også nævnt, at de centrale myndigheder omstruktureres, og

[Sunnan Baunsgaard.]

det betyder, at man centralt bliver fritaget for nogle opgaver. Så må der finde en personalereduktion sted. Allerede på et tidligt tidspunkt efter socialreformkommissionens fremlæggelse af betænkninger blev det jo klart for personalet, at der ville ske decentralisering. Personalets usikkerhed om fremtiden finder nu en afklaring efterhånden.

At kommunerne må ansætte personale, følger af sig selv, men vi vil da gerne fra det radikale venstre påpege, at vi håber, vi nu fremover undgår en del dobbeladministration.

Det fremgår af bemærkningerne, at sagsbehandlingen i højere grad vil kunne koordineres, og at der kan tages stilling til alternative løsninger for den enkelte ansøger. Her er netop et af de forslag, som vi meget gerne støtter. Hvis sagerne kunne løses efter en ganske bestemt linje, var de såre lette, men vi ved, at hver enkelt sag er individuel, og netop det, at ansøgeren selv kan inddrages i den afgørelse, der eventuelt skal træffes, vil være af betydning. Her kan der tales om nærdemokrati. Forholdet er jo det, at man ikke på centralt hold kan have det lokale kendskab, som man har ude omkring i vore amtskommuner og kommuner.

Administrative retningslinjer for optagelse af pensionssager, hvor der er tilkendt pension, vil vi gerne gå ind for, hvis der ikke kan lovgives herom.

Med hensyn til de kommunale merudgifter, der i første omgang er tale om, vil det være af betydning at få fastslået, at disse senere kan reduceres.

Vi har nogle spørgsmål, som vi gerne vil stille i udvalget, omkring samspillet mellem invalidepensioner og førtidspensioner og førtidspension i det hele taget.

Det forventes ikke, at sikringsstyrelsens personale skal udvides på grund af statistiske og planlægningsmæssige opgaver, men at der som nævnt tages fat på personalepolitikken med noget fast hånd.

Vi vil fra det radikale venstre gerne deltage i et udvalgsarbejde omkring lovforslagene.

Karen Thurøe Hansen (KF):

De tre lovforslag, som vi her behandler, er jo et led i den decentralisering inden for

det sociale område, som mange andre lovforslag også har drejet sig om. Forslagene indebærer en udlægning af invalideforsikringsrettens og førtidspensionsudvalgets afgørelser til amtskommunernes og Københavns og Frederiksberg kommuners oprettede revaliderings- og pensionsnævn. Man må medgive, at lovforslagene enkelte paragraffer er meget fyldestgørende, og jeg har ikke her til hensigt at komme ind på de enkelte punkter i den korte taletid, der er beskåret os, men vil henlægge det til udvalget.

Det konservative folkeparti er tilhænger af decentraliseringen, således at de forskellige afgørelser træffes så nær borgeren som muligt, hvor lokalkendskabet er af meget stor betydning.

Der er dog et enkelt punkt, jeg er stødt på; det drejer sig om afviklingen af de for tiden værende to organer, invalideforsikringsretten og førtidspensionsudvalget, hvor afgørelsen om, hvornår disse to organer skal ophøre, er henlagt til socialministeren. Det beskæftigede antal personer i disse to nævn udgør jo et temmelig stort antal, selv om man må sige, at de 129 personer, det drejer sig om, kun er det antal, som sidste år blev beskæftiget dagligt inden for dette offentlige område. Jeg er også tilhænger af, at vi bibeholder en overgangsordning, men at denne overgangsordning eventuelt skulle strække sig over 1, eventuelt 1½ år, synes vi er unødigt længe.

Det er meget glædeligt at konstatere, at der ikke er økonomiske udgifter forbundet med disse overgange, bortset selvfølgelig fra at byrderne overflyttes fra staten til kommunerne. Jeg vil dog godt have lov til at spørge ministeren, hvad tanken er med de til de to organer knyttede stillinger, som ministeren i bemærkningerne anfører kan nedlægges. Såfremt dette personale er fast ansat, må det vel betyde, at personalet enten overgår til anden beskæftigelse inden for den offentlige sektor eller til ventepenge. Der bør vel så vidt muligt forsøges med en overflytning af dette kompetente personale til andre opgaver, som de nu foreligger inden for amter og kommuner.

Vi er positive med hensyn til intentionen i disse tre lovforslag: overgangen til decentralisering, at sagsområderne nu efterhånden indgår i bistandslovens gennemførelse, og at

[Karen Thuroe Hansen.]

hjelpen bortset fra invalidepensionen nu overføres til bistandslovens regler og finansieres efter denne.

Invalideforsikringsfonden, som jo tidligere varetog mange opgaver, overføres nu til sikringsstyrelsen, og dette kan vi også tiltræde.

Men i øvrigt egner lovforslagets mange paragraffer sig til en meget grundig gennemgang i det sociale udvalg, hvortil vi gerne vil tilsige vores positive støtte.

Ebba Strange (SF):

Vi kan også fra socialistisk folkepartis side tilslutte os decentraliseringsprincippet, som kommer til udtryk i disse lovforslag.

Men det er med megen bekymring, vi gør det netop i den situation, vi er i i øjeblikket. Den tendens, vi har oplevet fra invalideforsikringsretten til at øge afslagene under det politiske pres, som landet oplever i øjeblikket, gør os meget bekymrede for, at praksis vil komme til at afvige fra det ene amt til det andet. Vi er meget opmærksom på, at amterne og dermed revaliderings- og pensionsnævnene i amterne vil være måske endnu mere påvirkelige af de politiske svingninger, der finder sted her i landet.

Jeg pådutter ikke invalideforsikringsretten, at den handler efter andre principper, end den hidtil har gjort, men jeg tror, at når man sidder i et sådant organ, er det meget svært ikke at lade sig påvirke af den almindelige politiske stemning og den almindelige hetz, der har været ført mod invalidepensionister i dette land.

Det bekymrer os meget, og derfor vil jeg gerne sige i denne forbindelse, at det er vigtigt, at vi i forbindelse med dette lovforslag får fastslået, at den, der søger invalide- og pensionsnævnet, på et meget tidligt tidspunkt i sagsbehandlingen får sine ankeretigheder oplyst, sådan at vi kan få ankestyrelsen til at udvide sin opgave som styringsinstrument også på dette område. Det bliver en meget, meget vigtig funktion, den centrale ankestyrelse får, hvis ikke vi skal opleve uretfærdigheder på grund af forskelle i afgørelserne fra det ene amt til det andet med hensyn til tilkendelse både af invalidepension og førtidspension.

Med hensyn til førtidspensionen, som altså også skal lægges ud decentralt, kan man

jo håbe — og jeg hører til dem, der håber, for praksis ved vi ikke noget om endnu — at man, netop når sagsbehandlingerne foregår i primærkommunerne, måske kan tage mere individuelle hensyn, end man gør i øjeblikket.

Hele spørgsmålet om førtidspension er noget, der er meget vigtigt for tiden. Vi har tidligere fra denne talerstol talt om en tidligere pension for alle, og da det ikke kan gå igennem, mener vi i hvert fald, at reglerne for førtidspension bør lempes meget, og det vil vi gerne diskutere i udvalget. Både i den gamle lov og i det nye lovforslag står der: svigtende helbred eller andre særlige omstændigheder; vi vil gerne have udvidet det begreb, der hedder andre særlige omstændigheder, så folk, der føler sig nedslidt, kan få ret til førtidspension.

Vi vil også i den forbindelse bede ministeren om at give os nogle oplysninger om den svenske ordning. Jeg har indtryk af, at man i Sverige har en meget, meget smidigere ordning med førtidspension, end vi har herhjemme.

Ministeren er også i sit lovforslag inde på, at det, når disse sager lægges ud lokalt, er lettere at inddrage ansøgeren selv, og jeg håber, at det lykkes os her — det lykkes os sandsynligvis ikke med hensyn til amtsankenævnet — at få en ret for klienten til et personligt fremmøde og til selv at fremlægge sin sag for revaliderings- og pensionsnævnet.

Efter dette forslag vil man jo overføre en del udgifter fra staten til kommunerne, og det gælder en del af de lovforslag, vi arbejder med for tiden. Det kan blive en dyr spøg for kommunerne; vi ved, hvordan skatte trykket er ude i kommunerne, hvor der ikke er progressiv, men proportional beskatning, og jeg finder, at tiden snart er inde til, at man tager hele det spørgsmål op og beskæftiger sig lidt seriøst med SFs forslag om en enhedsskat.

Angående invalideforsikringsfondens ophævelse og overførelse af dens opgaver til kommunerne skriver ministeren, at ifølge bistandsloven kan kommunerne overtage varetagelsen af de opgaver, som invalideforsikringsfonden hidtil har varetaget. Ja, det kan de jo nok, men spørgsmålet er, om de gør det. Der er vi igen i den situation, at vi er inde i en økonomisk krise, og den vil præge den måde, kommunerne administrere

[Ebba Strange.]

rer bistandsloven på. Jeg synes, det er et tvivlsomt tidspunkt at ophæve denne fond netop nu, hvor vi ved, at man rundt omkring i kommunerne er under stærkt økonomisk pres.

Endelig noget om rådighedsbeløbets deling. Vi mener, det er en helt uacceptabel måde, man har udregnet beløbet til personlige tillæg på efter lovforslaget, og ministeren er selv inde på, at det nok er i underkanten. Jeg minder om, at vi sidste vinter i socialudvalget fik en redegørelse for, hvorledes de enkelte kommuner anvendte deres rådighedsbeløb, og den gav os et meget, meget klart billede af, at der i Danmark er det, vi kalder sorte kommuner, kommuner, der sandsynligvis helt bevidst bruger mindre, end de må, på omsorgsområdet og på personlige tillæg. Når man så skal regne ud, hvor meget kommunerne nu skal have til disse funktioner, regner man det altså ud på et gennemsnit af, hvad der bruges i de sorte kommuner, og hvad der bruges i de kommuner, der prøver at give de mennesker, der trænger til denne omsorgshjælp, så god en hjælp, som de kan, og derved også i nogen grad er kommet til at overskride rådighedsbeløbet.

Man udregner altså et eller andet gennemsnit, og resultatet af dette gennemsnitsbeløb vil være, at man i de kommuner, hvor man hidtil har prøvet at gøre noget ekstra for dem, der trænger til omsorg, vil få et alt, alt for lille beløb at operere med, og dér vil vi komme til at stille de gamle og de svagelige og invaliderne dårligere, end de har været stillet hidtil. Det mener jeg ikke vi kan acceptere. Hvor er så den statslige styring, der skal lægge niveau for kommunerne, hvis man foretager udregningen på den måde?

Jeg kan se, at regeringen også vil foreslå rådighedsbeløbet forhøjet, og det er vi naturligvis meget positivt stemt over for.

Endelig skal sikringsstyrelsen varetage den centrale administration af invalidepensionerne, og det kan vi også tilslutte os.

Der har af venstres og fremskridtspartiets ordførere heroppefra været fremført meget bekymrede bemærkninger om kontrollen med udbetalingen af invalidepension, og man har hilst med glæde, at en én gang tilkendt førtidspension eller invalidepension kan tages op til fornyet behandling.

Jeg har ikke spor imod, at man regelmæssigt tager en pensionists situation op til behandling, men jeg vil gerne herfra udtrykke min bekymring over den kontrollerende holdning, der kommer til orde fra de pågældende ordførere. Vi møder tit, når det drejer sig om netop invalidepensionister, en grundlæggende mistillid til disse mennesker, en grundlæggende tro på, at disse mennesker hellere vil gå på pension, end de vil arbejde. Det er en meget dårlig holdning at lægge til grund for en sociallovgivning, og det sluger alt for meget af socialadministrationens tid og kræfter, at vi skal kontrollere og kontrollere og kontrollere i stedet for at vende indstillingen om og sige, at de allerfleste mennesker i dette land helst vil passe deres arbejde, helst vil tjene deres penge og klare sig selv. Det er den helt afgørende, grundlæggende indstilling hos de aller-aller-allerfleste mennesker, det er ikke almindeligt, det er ikke normalt, at man foretrækker at gå på pension, hvis man er i stand til at tjene sine penge ved arbejde. Men vi gør situationen så besværlig på arbejdspladserne, vi gør arbejdsmiljøet så dårligt, at vi tvinger folk til at søge pensionen, selv om de hellere ville have et job.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti ser også med megen sympati på de foreliggende forslag om en decentralisering, og den største forskel kommer selvfølgelig til at ske for invalidepensionisterne, hvor afgørelsen nu skal træffes i revaliderings- og pensionsnævnet. Det vil betyde en forenkling, det vil bl.a. betyde, at de sociale skemaer, som har skullet sendes ind til invalideforsikringsretten, kan forenkles og i langt højere grad udfyldes korrekt, og man kan få et samspil mellem det sociale og det lægelige.

Der er store chancer for, at ansøgeren kommer i meget nær forbindelse med dem, der skal føre sagen, og lægen vil være i stand til i langt højere grad end nu at kunne følge, hvordan sagen går, og give oplysninger; jeg kan forsikre, det er meget vanskeligt i øjeblikket at følge en sag, der ligger i invalideforsikringsretten.

Jeg vil gerne gøre nogle indvendinger. Der står bl.a., at sygejournaler skal kunne lånes ud til det sociale udvalg og til pensions- og revalideringsnævnet. Det synes jeg må være

[Inge Krogh.]

forkert; sygejournalen er et dokument, der er behæftet med yderste tavshedspligt, og jo flere en journal kommer til, jo større chance er der for, at tavshedspligten kompromitteres. Der kan i journalerne stå lægelige og sociale ting, som ikke er bestemt for andre. Det må være uddrag af journaler, der skal gå videre til de instanser.

Så vil jeg i øvrigt anse det for uheldigt, at en sag kan rejses af det sociale udvalg. Jeg mener ikke, det må kunne lade sig gøre. Sagen må kunne rejses af ansøgeren selv og af patientens læge; man får sjældent noget ud af det, når det er det sociale udvalg, der ønsker at rejse en sådan sag.

Flere af ordførerne har omtalt, at det nu bliver lovfæstet, at bedømmelsen af pension kan tages op med mellemrum. Det har den også kunnet hidtil, men jeg kan sige, det er meget vanskeligt at optage en invalidepensionssag f. eks. for en klient, som har været uden for arbejdsmarkedet, skal vi sige i 4-5 år. Det er næsten umuligt; den pågældende har i den grad vænnet sig til ikke at være på arbejdsmarkedet. Sidder man og taler med en sådan klient og undersøger vedkommende, er det meget svært at tage den bestemmelse, at patienten er arbejdsdygtig. Jeg mener, vi dér mangler noget i vores sociallovgivning. Det må være sådan, at de, der har fået pension, og som på nogen måde kan, må have ret til at være nogle timer, eller hvad de kan klare, på arbejdsmarkedet daglig; det må vi have lovfæstet. Der går alt for meget til spilde på den anden måde. Det er ganske afgjort, som fru Ebba Strange sagde, at de fleste mennesker ønsker at arbejde; som jeg engang hørte en overlæge sige: hvis et menneske søger invalidepension, er vedkommende faktisk syg, for der er ingen, der frivilligt vil ønske at leve af den pension, man kan få.

Som tidligere er det stadig væk sådan, at pensionen bevares i 6 måneder, hvis pensionisten bliver indlagt på institution. Det er en udmærket løsning i mange tilfælde; det vil sige, at man kan betale husleje, og hvad der har været af mindre gæld. Men det kan være noget, som ikke er særlig godt f. eks. for alkohol- og narkotikamisbrugere, som meget ofte er en tid på institution og derefter går ud. Der kan ske det, at en hel del jenge ophobes, som måske kunne bruges

efter deres hensigt. Der burde være en undtagelsesbestemmelse dér.

Jeg synes, det er uheldigt, at udgifterne til invalidepensionen afholdes af staten.

Så er der det, som vi altid tænker på nu, nemlig personalet; som det er fremstillet, er det ganske klart, at der i hvert fald for invalidepensionernes vedkommende vil kræves mere personale en overgang. Man har en pukkel i invalideforsikringsretten, jeg tror på måske næsten et år, før man kan få en sag færdig, og man må så arbejde videre dér, samtidig med at man begynder ude i kommunerne.

Jeg vil gerne spørge, hvordan man vil klare det. Vil man ansætte nogle på f. eks. 1 års basis? Det vil altså betyde, at der for et år eller mere bliver et øget personale. Hvordan vil man klare det?

Hanne Reintoft (DKP):

Vi vil gerne medvirke positivt ved udvalgsbehandlingen af disse forslag, for vi skal jo have socialreformen endeligt gennemført. Men vi har alligevel mange indvendinger, og jeg skal nævne nogle af vores hovedbekymringer her. Når vi skal have socialreformen op at stå, er det helt givet, at et led i den er decentraliseringen også af invalideforsikringsretten ud i revaliderings- og pensionsnævn. Vi mener også, det kan bringes i overensstemmelse med ønskerne om nærdemokrati, men må alligevel igen hævde, at vi må sørge for, at vores land bliver en forsorgsmæssig enhed. Vi kan ikke have et lille land med 5 mill. mennesker administreret så forskelligt, at folk ikke har den samme ret — og slet ikke i så alvorlige situationer i livet som ved kronisk sygdom — i den ene ende af landet som i den anden. Skal man gennemføre denne decentralisering, vil jeg ligesom fru Ebba Strange sige, at det kræver, at ankestyrelsen fungerer, og lovforslaget må ledsages af bestemmelser om, at den ankestyrelse bringes til at fungere. Ellers er det ikke et demokratisk og rimeligt forslag.

Vi er, som vi har sagt mange gange før, bekymrede ved at overføre udgifterne til de amtskommunale og primærkommunale skatter og forstår ikke helt, at man fra kristeligt folkepartis side nu også nævner det for invalidepensionens vedkommende, for netop de sidste tal om indkomstoverførsler via de

[Hanna Reintoft.]

sociale love, der kom fra Danmarks Statistik, viser jo ganske klart, at det tit er de ganske høje inctægter, der får brug for disse indkomstoverførsler, og læsser vi udgifterne over på proportionalskatten, ved vi, det er en tendens, der vil stige: det er de lavtlønnede, der kommer til at betale dyrest for den sociale omsorg, som fra arbejderbevægelsens start også var ment som en klasse-mæssig indkomstudligning og nu får en helt anden karakter, fordi det bliver en indkomstoverførsel til dem, der tjener de fleste penge.

Når ministeren omtaler invalideforsikringsfonden, havde det måske været ganske interessant at få en debat om arbejdsgiverbidraget, for er der noget, der virkelig irriterer folk ude i vores socialpolitiske debat, og er der noget, højrekræfterne i vores samfund har fat i, så er det jo netop det, at det hviler vældig tungt på de produktive, at de udelukkende solidarisk skal forsørge sig selv, når de er slidt ned ude på arbejdspladserne. Man skal selv klare invalidepensionen, man skal selv klare boligsikringen og mange andre ting, og det var vel nok rimeligt, med den stadig højere nedslidning, vi har på arbejdspladserne, at overveje, om ikke arbejdsgiverne som helhed i en fælles pulje kunne bidrage lidt mere til de meget store udgifter, som invalidepensionerne ganske rigtigt påfører vores samfund.

Skulle der spares, havde jeg også meget gerne set, om socialministeren havde kigget lidt på lægeerklæringerne. De bliver som regel til i en arbejdstid, hvor man har anden god løn. Det er som regel lægesekretæren, der skriver dem for den elegante betaling af 10 pct. af honoraret, og hvis man vil spare penge, tror jeg, der var al mulig grund til at se lidt på dette. Det er som regel ikke noget, der laves som ekstraarbejde.

Der står meget smukt i ministerens fremtættelsestale — og jeg er fuldstændig enig i tankerne — at der skal være mulighed for at medinddrage ansøgeren i sagens forberedelse og behandling; jeg hørte også den socialdemokratiske ordfører, der jo har et lyst og optimistisk syn også på kommunernes administration, fremhæve det. Nu ledte jeg meget energisk efter disse nærdemokratiske regler i forslagene, og jeg fandt ikke andet end pålæg, sanktioner, påbud og straffeforanstaltninger, hvis man ikke gjorde, som

myndighederne sagde. Jeg fandt ikke en eneste paragraf, der et eneste sted sikrede denne medindtydelse, og jeg fandt ikke engang det, jeg havde ønsket mig sådan i bistandsloven, nemlig at man ikke kan indhente oplysninger om folk fra læge, sygehus, arbejdsgiver, hvor man vil, uden den pågældendes samtykke. Det kan ikke være rigtigt, at man kan henvende sig til folks arbejdsgiver osv. uden at have spurgt dem, og vi ved jo fra almindelig klientbehandling, at folk altid gerne vil medvirke, så jeg synes, vi skulle overveje, om ikke vi kunne få det ind i denne lovgivning. Jeg så også meget gerne, at f.eks. tillidsmændene på vores store arbejdspladser blev hørt, også med pågældendes samtykke, for er der nogen, der kan vurdere, om et menneske kan arbejde, så er det meget tit dennes tillidsmand. Han ved, hvilke kvaliteter arbejdet har voldt den pågældende, og han har tit mindst lige så stor forstand på det, som invalideforsikringsrettens læger har.

Jeg er også betænkelig ved, at det sociale udvalg kan søge pension mod en persons ønske. Jeg er ganske klar over, at det sociale udvalg må kunne rejse problemet, men hvis man vil snakke om behandlergrupper og medbestemmelse, så må man forlange af kommunerne, at de snakker sig til rette med vedkommende. Allerede med dagpengeloven har vi jo fået en lidt voldsom, jeg vil ikke sige misbrug, men brug af 3 måneders reglen og disse muligheder for at søge pension, så jeg synes, man i hvert fald må forlange, at det hele må foregå så demokratisk og samarbejdende, at når kommunen rejser sagen, er det med accept af den, der skal have pensionen.

Socialministeren ved, at jeg er utilfreds med den varige hjælp i bistandsloven og havde ønsket en udbygning af invalidepensionen med en socialmedicinsk indikation. Derfor må jeg selvfølgelig være meget betænkelig ved, at man vil lade en del af disse førtidspensioner afløse af varig hjælp over bistandsloven, som jeg ikke finder hverken er en værdig eller økonomisk rummelig ydelse.

Så vil jeg lige til allersidst sige noget om den tidsbegrænsede pension. Jeg er enig med fru Ebba Strange i, at det er beklageligt med den kontrol, der ligger i det, men jeg synes, vi skal snakke helt ærligt — der er snakket så meget også fra hr. Peter Holsts

[Haune Reintoft.]

side om disse handicappede, der skal ud i produktionen og sådan noget: vi kan lige så godt lade være, vi kan jo ikke få dem ud, der er jo ikke nogen normal arbejdsplads, der vil have dem med det arbejdspress, vi har, og med 150.000 ledige. Det er nogle illusioner, der trives i denne folketingsssal; jeg er enig i tanken, og det er de fleste handicappede også, men det har intet med virkeligheden at gøre, for der er ingen normal arbejdsgiver, der vil ansætte dem, når der uden for fabriksporten står 150.000, der ikke fejler noget. Alle disse skønne ting kan vi bygge op i et samfund, hvor vi har kontrol med det private erhvervsliv, men det har jeg ikke hørt hr. Peter Holst tale for endnu.

Med hensyn til den tidsbegrænsede pension har vi jo udmærkede undersøgelser fra forskningsinstituttet, der viser os, at når vi igennem en ca. 2-årig periode har sænket folk ned på det økonomisk lave niveau, de sociale ydelser er, og når vi har forsynet dem med den uendelig ringe prestige, for ikke at sige vist dem hån og nedladenhed, som man møder, når man er social modtager, så kan vi ikke få dem i gang igen. Jeg synes også, en pensionsydelse skulle holde op, men så må vi behandle folk helt anderledes, så vi bevarer dem psykisk og menneskeligt intakte; så kan vi snakke om det. Vi ved jo — og der ligger masser af undersøgelser og papirer på det — at det ikke kan lade sig gøre. Det er meget farligt, hvis vi bliver ved at gentage disse myter for os selv i stedet for at tage de realistiske vurderinger op. Folk bliver fuldstændig slået ud, hvis de har gået hjemme 3-4 år på sultegrænsen og pludselig skal i gang igen. De psykiske kræfter har vi brugt, dem har systemet taget fra dem.

Steen Folke (VS):

VS mener også, at der er visse fordele forbundet med at decentralisere denne del af den sociale forvaltning og henlægge en række afgørelser fra centrale myndigheder til primær- og amtskommunale myndigheder, men ligesom andre ordførere er vi også betænkelige ved det, fordi der overhovedet ikke er nogen tvivl om, at denne decentralisering vil føre til en meget varieret praksis, afhængig af skiftende politiske konstellationer i de forskellige kommuner, og at der altså derved vil tilføres vores sociallovgivning et endnu

kraftigere element af vilkårlighed i afgørelserne, som naturligvis er meget uheldigt.

Vi er i det hele taget betænkelige ved, at man i forbindelse med den nyordning af hele vores sociale system, som er ved at blive opbygget, i så høj grad lægger vægt på, at skønsprincippet er det afgørende princip ved tildelingen af en række af de ydelser, der er tale om.

Dette skønsprincip kan jo ikke undgå at medføre en betydelig vilkårlighed: store svingninger i administrationen fra den ene del af landet til den anden, fra kommune til kommune og altså også fra den ene sociale medarbejder til den anden, fra den ene kommunale eller amtskommunale politiker til den anden.

Alle disse ting medfører altså en forskelsbehandling og en vilkårlighed, som vi er meget betænkelige ved.

Men det er klart, at der også er nogle fordele ved en decentralisering, f. eks. dette at man får mulighed for at fremskynde sagernes behandling. Der har jo været meget store ventetider, f. eks. i invalideforsikringsretten, og det er klart, at en afgørelse mere regionalt eller decentraliseret fastlagt vil fremme eller i hvert fald kunne fremme sagsbehandlingen. Det er også en fordel, at det giver større muligheder for at inddrage de ansøgere, der er tale om til de forskellige ydelser, i behandlingen af tildelingen af disse forskellige ydelser.

Men dér er jeg ligesom flere tidligere ordførere ikke tilfreds med en smuk hensigts-erklæring i den skriftlige fremsættelse, hvor der står, at det er muligt og naturligt at inddrage ansøgeren selv. Jeg mener ikke, det giver tilstrækkelig garanti for, at dette faktisk bliver gjort; der er ingen tvivl om, at det vil blive gjort i nogle tilfælde, men det er lige så klart, at i en række andre tilfælde vil det ikke blive gjort, og i virkeligheden kommer det nok især til at afhænge af den politiske konstellation i en given primær- eller amtskommune.

Vi har også i VS hæftet os ved den undersøgelse, foretaget ved sydjysk universitetscenter, der er blevet offentliggjort for nylig, som har godtgjort den ændrede praksis i invalideforsikringsrettens tildeling af invalidepension; det er jo også fremgået af forslaget om tillægsbevilling for finansåret 1974-75, som netop i dag er blevet behandlet.

[Steen Folke.]

Af fremsættelsen deraf er det jo også fremgået, at der er sparet, eller hvad man nu vil sige, et beløb på 265 mill. kr. som følge af, at disse invalidepensioner altså nu i praksis er tilkendt efter andre og skærpede kriterier i forhold til, hvad der tidligere har været tilfældet. Det er efter vores mening overordentlig beklageligt, at invalideforsikringsretten har kunnet komme igennem med at ændre sin praksis så afgørende, som det nu kommer til udtryk bl. a. i forbindelse med et sådant beløb, som jeg nævner her. Det er i virkeligheden også meget betænkeligt, at man, uden at der er sket nogen form for lovændring på et område — det er ganske de samme love, der bliver administreret efter — har kunnet ændre de skøn, der er involveret så afgørende, under hensyntagen til sådanne almindelige reaktionære politiske vinde, der blæser hen over landet, og som jo specielt har været rettet mod invalidepensionister.

Men når det kan finde sted, for så vidt angår den centrale myndighed, invalideforsikringsretten, og dens administration af denne lovgivning, så mener jeg, det er helt oplagt, at det i endnu større omfang vil finde sted ude omkring i primær- og amtskommunerne, og efter min mening er der ingen tvivl om, at i visse primær- og amtskommuner vil ansøgere til f. eks. invalidepension efter gennemførelse af lovforslaget være ringere stillet, end de er i dag.

Det er altså lidt vores problem, når vi skal tage stilling til lovforslag af denne type — det gælder sådan set dem alle 3 — at de givetvis vil medføre en række forbedringer for en række af ansøgerne til disse ydelser, og at de lige så givet vil medføre forringelser for andre klienter. Dér er det altså et spørgsmål om at vurdere, skønne og afveje, om de fremskridt, der opnås i forbindelse med det, opvejer de tilbageskridt, som også er indeholdt i det.

Jeg vil godt sige til sidst, at ud over dette, som er det fundamentale for vurderingen af disse lovforslag, er der jo en lang række andre bestemmelser, som jeg ikke har kunnet nå at komme ind på her ved første behandling, mere detaljerede bestemmelser, som det er nødvendigt at gå nærmere ind på.

Jeg vil lige nævne til sidst, at det er helt klart, at ankenemulighederne er noget afgørende i forbindelse med en sådan decentralise-

ring af lovgivningen på dette område. Vi mener ikke, at de ankeinstanser, som er ved at blive opbygget i forbindelse med hele nyændringen af det sociale system, er tilstrækkelig hensigtsmæssigt udformet, giver tilstrækkelige ankenemuligheder. Jeg tænker bl. a. på de amtslige ankenævne, som indgår i den samlede sociallovgivning, og som efter vores mening er sammensat på en måde, som ikke giver tilfredsstillende garanti for, at de enkelte ansøgere får en rimelig behandling. Der sidder jo nogle amtskommunale politikere, 2 ud af 3, og en juridisk ekspert i disse nævne og afgør sager, og den sammensætning er efter vores mening utilfredsstillende. I det hele taget er det altså et problem, at adgangen til at anke ikke er tilstrækkelig god, og det bliver så meget mere påkrævet at se på det, som man altså nu vil overlade det til enkelte primærkommuner og amtskommuner at afgøre en lang række sager, som tidligere er blevet afgjort mere centralt.

Til allersidst vil jeg lige sige, at vi er modstandere af de skærpede kontrolforanstaltninger. Der ligger også i disse lovforslag, specielt vedrørende tilkendelse af invalidepension, nogle forslag til bestemmelser, som vil skærpe nogle af disse kontrolforanstaltninger. Jeg mener, de er udtryk for en mistillid og for, at man altså giver efter over for det reaktionære pres, der har rejst sig, og nu vil prøve i endnu højere grad, end det finder sted allerede, at kontrollere modtagerne af disse ydelser.

Jeg vil i øvrigt beklage, at man ikke ved lovforslaget, for så vidt angår invalidepension, tilsigter, som der står i bemærkningerne, en ændring i den praksis for tildeling af invalidepension, som invalideforsikringsretten følger. Jeg har været inde på, at den praksis er blevet skærpet meget kraftigt i de seneste år, og jeg synes, det var yderst påkrævet at sørge for i forbindelse med, at man behandler disse ting, at opstille nogle kriterier for en ændret praksis, sådan at det i højere grad bliver muligt at få tilkendt invalidepension til dem, der virkelig trænger til det, uanset de fremherskende politiske vinde, som vi mærker for øjeblikket.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil gerne takke for de positive tilsagn, der er givet omkring disse lovforslag. Jeg er godt klar over, at der er en lang række ting,

[Socialministeren.]

som man ønsker nærmere uddybet og måske også ændret, men det er udvalgsarbejdet, der skal vise, hvad vi kan nå til dér.

Jeg vil gerne sige generelt om det, der er sagt heroppe fra talerstolen om de skærpede kriterier for tildeling af invalidepension, at jeg mener, det er ukorrekt at påstå, at der er tale om skærpede kriterier. Der er overhovedet ikke fra ministeriet hverken i denne eller i den forrige regerings tid udgået noget som helst om, at der skal være ændrede kriterier for tildeling af invalidepension. Man har hæftet sig ved, at der er en ret stor nedgang i antallet af invalidepensionister, og man kan jo gætte sig til, hvorfor det er. Det kan måske være på grund af, at kommunalreformen nu er slået igennem, og at de pensionister, der havde ret til pension, nu har fået den. Man kan gætte på, at det er noget med dagpengereformen. Det korte af det lange er, at der er ikke givet besked om ændrede kriterier. Om det slår igennem i holdningen hos dem, der skal sidde og tildele pensionerne, er også kun noget, man kan gætte sig til. Jeg vil godt sige om dette spørgsmål, at jeg agter nærmere at undersøge, hvad det er, der får folk til at påstå, at der er givet skærpede kriterier for tildeling af invalidepension. Det er i hvert fald ikke fra min side, der er givet besked om dette.

Forskellige ordførere har rejst spørgsmålet om rådighedsbeløbs størrelse. Det er klart, at vi må se på i udvalget, om der er tvivl om, at rådighedsbeløbet er rimeligt, og jeg går ud fra, at der bliver rejst direkte spørgsmål herom under udvalgsarbejdet.

Neutralitetsprincippet har igen været inddraget i diskussionen, og jeg kan sige, at regeringen er ikke færdig med sine overvejelser omkring dette. Vi har hidtil ment, at kommunerne ikke har frit råderum, om de vil give førtidspension, om de vil give hjælp efter bistandsloven, eller der fortsat skal ydes dagpenge, men det overvejes endnu.

Der har også været rejst spørgsmål om personalet, som er ansat i de forskellige forvaltningsgrene, og det er ganske klart, at jeg vil gøre alt for, at det personale, der er ansat, får rimelige vilkår og bliver brugt dér, hvor de bedst kan bruges. Mange af dem vil givetvis blive overført til de revaliderings- og pensionsnævn, der nu kommer på tale ude i kommunerne, men det er og bliver en ka-

bale, der skal gå op for hele det sociale område i og med, at vi decentraliserer. Jeg mener ikke, at vi bør hæmme decentraliseringen ved at sige: ja men der er så og så meget personale, der kommer i klemme. Vi skal påtage os opgaven med at få kabalen til at gå op og så i øvrigt gennemføre denne lovgivning. Det er noget, der er meget vigtigt for socialministeriet i dag: at prøve at få klarret de ansættelsesvilkår og muligheder, som det nuværende personale har.

Der har også været et par stykker, der har sagt, at ankestyrelsen skal fungere. Det er jeg helt enig i. Vi forsøger også at få den til at fungere, bl. a. ved at vi nu har fået mulighed for at udvide antallet af ankechefer ved det forslag, der er gået igennem finansudvalget, og det, vi mangler nu, er at få dem ansat. Det giver nogle problemer, fordi Juristforbundet nu er inde i billedet med spørgsmål om aflønningen, men vi håber, at det lykkes os at klare det.

Fru Hanne Reintoft rejste også spørgsmålet om lægeerklæringerne, og det er jeg meget villig til at se på, så meget mere som der er hele denne diskussion for øjeblikket om lægernes store indtægter. Jeg kender også godt eksempler på, at lægesekretæren får 10 pct. for at skrive lægereklæringerne i arbejdstiden, så vi må nok lige vurdere, hvor meget der egentlig skrives på hospitalerne, og hvor meget der skrives på anden måde; det vil jeg meget gerne se på.

Til sidst vil jeg sige, at jeg er enig i, at de pågældendes samtykke til indhentning af oplysninger er noget meget væsentligt at få med. Hvis vi på nogen måde kan gøre det, er jeg positivt stemt over for det. Jeg mener også, at de mennesker, hvis sag man arbejder med, skal være inddraget i den, og at man ikke kan gå bag om ryggen på dem og indhente diverse oplysninger, men jeg mener, det er et spørgsmål, vi må se videre på i socialudvalget. Jeg er i alle tilfælde positivt stemt, hvis det på nogen måde kan lade sig gøre.

Ebba Strange (SF):

Da jeg er en af dem, der her fra talerstolen nævnte nedgangen i tilkendte invalidepensioner, vil jeg gerne slå fast, at jeg er helt overbevist om, at man ikke fra ministeriets side har givet besked om, at der skulle lægges ændrede kriterier til grund for tildelingen.

[Ebba Strange.]

Jeg har aldrig sagt, og jeg ville aldrig finde på at sige, at ministeriet har udsendt sådanne ændrede kriterier, så det kan socialministeren nemt overbevise mig om. Det, jeg sagde, og det, jeg mener, er, at uanset hvilke kriterier der skal lægges til grund for tildeling af invalidepensioner — eller førtidspensioner for den sags skyld — viser det sig bare, at de økonomiske og politiske svingninger og strukturer, som behersker samfundet, får indflydelse på praksis i sager, hvor det ikke er helt klare retsregler, der ligger til grund for tildeling, men hvori der indgår skønsmæssige overvejelser. Det er en mekanisme, som de ansatte i invalideforsikringsretten mere eller mindre ubevidst, sandsynligvis meget ubevidst, lader sig påvirke af, og det er en realitet, som vi må leve med, og som vi bare må gøre os helt klart, at sådan er det. Det er derfor, jeg mener, at vi skal være opmærksom på disse ting, og det var derfor, jeg sagde det om ankestyrelsens særlige ansvar, der så bliver så meget større, end det var, dengang både de økonomiske strukturer og det politiske klima blæste mildere vinde i forhold til de befolkningsgrupper, vi her taler om.

Inge Krogh (KrF):

Det er i anledning af de bemærkninger, der er faldet om lægernes arbejde med erklæringerne. Til fru Hanne Reintoft vil jeg da sige, at forhåbentlig ved hun godt, at det er direkte usandt, at sekretærerne skriver erklæringerne; selvfølgelig maskinskriver de dem, men de forfatter dem vel ikke.

Og så vil jeg sige, at invalideforsikringsretten har haft meget svært ved at få specialister, overlæger, til at foretage undersøgelserne, netop fordi man har mere end nok at bestille. Jeg kan sige for mit eget vedkommende, at engang nægtede jeg at foretage flere specialundersøgelser, og resultatet var, at patienter fra Fyn måtte tage langt op i Jylland. Det syntes jeg alligevel ikke jeg kunne forsvare, og så sagde jeg, at jeg ville tage de tilfælde, hvor der var intelligensfejl eller nedsat intelligens. Dem fik jeg så også i stort mål, og samtidig forsøger man ustandselig at smugle andre ind, psykiatriske patienter eller patienter med medicinske sygdomme, så det er i hvert fald invalideforsikringsretten, der har tvunget over-

lægerne til at foretage disse undersøgelser, selv om de har et arbejde for stat eller kommune, som giver dem mere end nok.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udv. ang. vidensk. forskning (9/5 75):

Udtræder: Erik Andersen

Ny stedf.: Ejler Koch.

Undervisningsudv. (9/5 75):

Udtræder: Brøndlund Nielsen

Nyt medlem: Bertel Haarder.

Udtræder: Bertel Haarder

Ny stedf.: Brøndlund Nielsen.

Undervisningsudv. (12/5 75):

Udtræder: Bertel Haarder

Nyt medl.: Brøndlund Nielsen.

Udtræder: Brøndlund Nielsen

Ny stedf.: Bertel Haarder.

Formanden:

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 14. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. samt afskrivningsloven. (Procenttillæg, ekspropriation, jordfordeling og afløste jordrentebrug m. v.).

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v. [optaget af Tove Nielsen].

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forsikringsvirksomhed.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statsgaranti for driftslån til ejere af fiskerfartøjer.

6) *Valg af 4 medlemmer til landsskatteretten for tiden 1. april 1975-31. marts 1976.*

Mødet hævet kl. 14.11.
